

Rasmus Damkjær Christensen

Kirsten Frandsen:
Fascination og forretning i dansk tv-sport.
Aarhus: Aarhus Universitetsforlag. 2013.

MedieKultur 2014, 56, 205-208

Published by SMID | Society of Media researchers In Denmark | www.smid.dk

The online version of this text can be found open access at www.mediekultur.dk

Kirsten Frandsens bog "Fascination og forretning i dansk tv-sport" er en detaljeret gennemgang af udviklingen af tv-sport i Danmark og områdets afgørende betydning for det danske tv-marked. Med bogen ønsker forfatteren at undersøge forholdet mellem tv-mediet og sport og den gensidige påvirkning, som har fundet sted, siden de første danske sportsudsendelser rullede over skærmen. Som bogens titel antyder, er der et utvetydigt fokus på danske forhold i et ellers stærkt internationaliseret område. Kirsten Frandsen begrundet denne afgrænsning med, at "der findes næsten ikke noget om danske forhold, og der er særlige forhold, der gør sig gældende i små lande, og som kun nødtørftigt er dækket ind af den eksisterende litteratur" (s. 12).

Bogen har seks kapitler. De første to belyser tv-sportens historie fra monopoltiden og Gunnar 'Nu' Hansen til den voksende konkurrence efter etableringen af TV2 og de senere års tiltagende kommercialisering. De sidste fire kapitler behandler og analyserer forskellige aspekter af tv-sport, herunder sportsprogrammernes karakter, de kønsmæssige forskelle på tv-sportens popularitet, tv-seernes oplevelse af sport og tv-sportens fremtid i det skiftende medielandskab. Bogens historiske dele bygger i høj grad på en række interviews med centrale skikkelser i dansk tv-sport gennem tiden, som forfatteren har indhentet løbende gennem mange års beskæftigelse med området, mens afsnittene om tv-seernes oplevelse af sport inddrager kvalitative interviews med danske sports-tv-seere.

I det første kapitel beskrives de første år i dansk tv-sport, som fra starten blev formet med inspiration fra britiske BBC. Sportsdækningen bliver på dette tidspunkt i efterkrigs-

årene formet i overensstemmelse med Danmarks Radios kulturelle og folkeoplysende formål og tegnes især af en enkelt skikkelse: "Gunnar Hansens opfattelse af sport som ukontroversielt stof, der kunne forene folk på tværs af politiske og sociale skel, har passet som fod i hose til den meget politisk styrede organisation, som Statsradiofonien dengang var" (s. 25). Kirsten Frandsen beskriver, hvordan dansk elitesport går fra at beskyldes tv-sport for at påvirke deres tilskuertal negativt til at omfavne det nye medie og forhandle de første aftaler om tv-rettigheder, hvor forskellene på sportsgrenenes popularitet viser sig, og på sigt deler dansk sport i et tv-mæssigt A- og B-hold.

Bogens andet kapitel indledes med monopolbruddet i 1988, og beskriver konsekvenserne af den nye konkurrence på det danske tv-marked frem til i dag. I denne periode vokser den strategiske vigtighed af sportsstof for tv-stationer. Kirsten Frandsen beskriver, hvordan TV2 med succes gjorde sportsdækningen til et indsatsområde, og blandt andet sikrer sig en aftale om dækning af den nye superliga. Med den aftale tages der et skridt mod et større strategisk samarbejde mellem tv-medier og sportsklubber, hvor behovet for sportsindhold på tv samt ønsket om at styrke klubbernes økonomiske grundlag og sportslige niveau søges gensidigt indfriet. På vegne af mindre sportsgrenes forbund forhandler Team Danmark tv-rammeaftaler på plads, men polariseringen mellem populære og mindre populære tv-sportsgrene vokser blot, især efter kommercielle aktører som TV3 træder ind på markedet. Danske og europæiske kulturpolitiske tiltag mod stærkere regulering af tv-sportsmarkedet, såsom den såkaldte sportsliste, behandles også i dette kapitel.

I det tredje kapitel undersøger Kirsten Frandsen udviklingen i sportsprogrammerne på dansk tv. Det gælder både antallet af udsendelsestimer, og hvordan deres udvikling kan tolkes, når der skal tages højde for blandt andet lanceringen af nye tv-kanaler dedikeret udelukkende til sport, og for sportsdækningens praktiske forhold. Forfatteren forklarer blandt andet, at sportsprogrammerne i de første år var hæmmede og manglede stof, "fordi udstyret var så begrænset og tungt at bruge" (s. 79). Men kapitlets hovedfokus er analyse af tv-sportens skiftende form og baggrunden herfor. Fra begejstrede reportager og analyser i studiet til undersøgende journalistik beskrives udviklingen i den danske sportsjournalistik på tv, og hvordan den er blevet påvirket af relationen mellem sportsforbundene og tv-kanalerne. Den strategiske vigtighed af at have populært sportsindhold betyder ifølge Kirsten Frandsen, at dansk tv-sport i sin nuværende form er "præget af en vis form for konservatisme, hvor konkurrencen har givet mindre plads til de programmæssige eksperimenter drevet af journalistiske ambitioner eller lyst til at tiltrække andre typer seere" (s. 109).

Fjerde kapitel kigger nærmere på dansk tv-sports popularitet, både generelt og i forhold til bestemte demografiske grupper. Her får læsere rig mulighed for at få dagligstueobservationerne omkring sport på tv verificeret. For eksempel påpeges det, at det er: "et karakteristisk træk ved tv-sport, at stoffet altid har haft en særlig evne til at polarisere publikum i to næsten lige store blokke." Selvom man måske kunne være forfalden til at tænke det, så er denne polarisering ikke nødvendigvis betinget af køn. Men Kirsten Frandsen forklarer, at der er forskel på mænd og kvinders interesse for sport på tv. "Groft sagt ser mænd op

mod 50 % mere sport på tv end kvinder" (s. 115). Også betydningen af andre parametre, såsom alder og uddannelsesniveau behandles. Herudover præsenteres forskellige seertyper, forskellen på sportsgrenes popularitet, hvor fodbold, håndbold og cykling dominerer, og værdien af særlige begivenheder såsom et verdensmesterskab.

Det femte kapitel stiller skarpt på selve seer-oplevelsen ved tv-sport, og de forskellige motivationer for at se sport på tv undersøges. Kapitlets empiriske grundlag er to kvalitative interviewundersøgelser, foretaget af forfatteren i 2008-2009, af kerneseere for hhv. dansk klubhåndbold og klubfodbold. Kirsten Frandsen påpeger, at sporten giver seere mulighed for at dække et dobbelt behov for både at være "følelsesmæssigt engagerede og demonstrativt kompetente oplevere, bedømmere og fortolkere" (s. 133). I kapitlet behandles også betydningen af tilhørsforhold til bestemte udøvere og klubber, samt den sociale, og til tider antisociale, værdi af at have sport kørende på tv'et. "Med Anette har jeg den aftale, hvis der er håndbold, at vi godt kan snakke, men jeg behøver ikke at se på hende, når jeg svarer hende" fortæller en af interviewpersonerne (s. 153). Fodboldseerens og håndboldseerens karakteristika bliver desuden vendt, og det samme gør interaktionen med andre medieplatforme end tv.

Bogens sidste korte kapitel ser på mulighederne for fremtidig udvikling i dansk tv-sport. Konsekvenserne af mulighederne for distribution af sportsstof på digitale medier tages i betragtning, og det samme gør betydningen af sociale medier. Kirsten Frandsen påpeger dog, at nye mediers opståen ikke nødvendigvis er døden for gamle medier. Trods forandringer og nye teknologiske muligheder, peger hun på sameksistens mellem de nye medier og det tv-medie, som har "medvirket til at give sport en meget stærk samfundsmæssig og kulturel status, som kan betragtes som hele forudsætningen for, at sport også er kommercielt centralt på internettet" (s. 160). Ideelt set kunne man have ønsket sig, at der var blevet dedikeret mere plads til perspektiverne i en sådan sameksistens mellem tv-sport og stoffets placering på de digitale platforme, for grundlaget for en sådan analyse må siges at være til stede i bogens foregående kapitler.

Med "Fascination og forretning i dansk tv-sport" har Kirsten Frandsen først og fremmest leveret en grundig kronologi over dansk tv-sports historie og udvikling. Med overskud og indsigt formår hun på en balanceret måde at belyse området fra både tv-kanalerne og sportsforbundenes side. Hun viser den gensidige relation, som danner grundlag for dansk tv-sport, og fremdrager samtidig de problematikker, som den relation har medført. Det er i denne beskrivelse af progressionen fra begejstret folkeoplysning til kommercielt samarbejde, samt etableringen af den forretningsmæssigt vigtige position som sportsstoffet indtager i dag, at bogen har sin største styrke. Indføringen i tv-sportens seergrupper, og deres oplevelse af sportsprogrammerne, og hvad det er, som fanger og fascinerer ved at se sport på tv, er dog også både interessant og til tider underholdende læsning. Det tredje kapitel om sportsdækningens udvikling giver stof til eftertanke vedrørende journalistikkens plads i moderne sportsdækning, mens kapitlerne om tv-sportens popularitet og seernes oplevelse har potentiale til både at bekræfte, udfordre og nuancere ens opfattelse af, hvem der ser

sport på tv. Bogen er et solidt grundlag for at forstå de særlige forhold, som har formet og stadig påvirker udviklingen af dansk tv-sport.

*Rasmus Damkjær Christensen
Cand. mag., kommunikationsmedarbejder
rasmusdamkjaer@gmail.com*